

Financieel jaarplan 2022-2024

Inhoudsopgave

1.	Managementsamenvatting.....	3
2.	WACC	5
3.	Tarieven.....	6
4.	Resultaat	8
5.	Personeel.....	13
6.	Balans.....	14
7.	Kasstroomoverzicht	20
8.	Investerings	21
9.	Treasury	22
10.	Kansen & risico's	24
	Bijlage 1: Financieel Beleid.....	26

1. MANAGEMENTSAMENVATTING

Drinkwater staat steeds meer onder druk door allerlei factoren. Zoals de groei van de bevolking, weersextremen als gevolg van klimaatverandering, maar ook de steeds verdergaande vervuiling die de kwaliteit van bronnen aantast, terwijl betrouwbaar drinkwater een voorwaarde is voor onze gezondheid en ons welzijn. Willen we drinkwater voor de toekomst veiligstellen, dan moet het roer om. Onze ambitie als Vitens is dan ook zo helder als het product dat we leveren: in 2030 willen we dat elke druppel duurzaam is.

Elke druppel duurzaam. Dat betekent een enorme omwenteling in ons denken –en dat van belanghebbenden –over hoe we water vasthouden, hoe we omgaan met bronnen, hoe we water winnen en zuiveren, maar ook in de manier waarop we met z'n allen drinkwater gebruiken. En hoe we dit alles met elkaar doen, zodat we een duurzaam drinkwatersysteem realiseren, met een positieve impact op mens en natuur.

Het investeringsplan 2022-2031 laat een verdere structurele verhoging zien. De bruto investeringen stijgen naar een niveau van € 205 - € 270 miljoen in de planperiode 2022-2024 (netto € 175 - € 238 miljoen). De belangrijkste ontwikkelingen die hieraan ten grondslag liggen zijn:

- *De stijgende woningbouw*: dit zorgt voor een verhoging van het aantal te realiseren nieuwe aansluitingen;
- *Realiseren veerkrachtige infrastructuur*: vanaf 2026 zijn reserveringen meegenomen voor het verwezenlijken van de langetermijnvisie;
- *Starten versnellingsprojecten*: een aantal projecten voor extra productiecapaciteit worden versneld uitgevoerd;
- *SAP-transformatie*: ook in 2022 blijft dit het belangrijkste programma binnen het ICT portfolio, waarbij de kosten van het programma hoger uitvallen dan in het vorige investeringsplan voorzien.

Op de langere termijn verwacht Vitens het hogere investeringsniveau nodig te hebben om aan de drinkwatervraag te kunnen blijven voldoen, de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en te voldoen aan wet- en regelgeving. In lijn met deze ontwikkeling zien we een stijging van de exploitatiekosten op onder andere personeel, uitbesteed werk, energie en afschrijvingen (stijgende investeringen). Ondanks deze kostenstijgingen blijven we streven naar een betaalbare prijs voor het leveren van drinkwater.

Verder hebben bovenstaande ontwikkelingen ook zijn weerslag op het balanstotaal (toename), rentedragende schulden (toename aan te trekken financiering), solvabiliteit en dividend. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de herziening van het financieel beleid zoals in het voorjaar van 2019 door de AvA is goedgekeurd.

Als uitgangspunt voor de netto operationele kosten 2022 is het goedgekeurde budget 2021 als richtlijn gebruikt (€ 203,1 miljoen). Hierop zijn in de Vitens Jaarplaninstructie 2022 correcties doorgevoerd voor indexaties voor personeel en overige kosten/ opbrengsten, kosten ten behoeve van de stijging van het investeringsplan en een efficiencytaakstelling per afdeling. De netto operationele kosten stijgen met € 8,1 miljoen naar € 211,2 miljoen in 2022. De omzet per m³ in 2022 (€ 1,06 per m³) is hoger dan 2021 (€ 1,02 per m³).

Het tarief voor de consument stijgt in 2022 met € 2 cent per m³ naar € 0,66 per m³ en het vastrechtstarief stijgt met € 2,- naar € 44,- in 2022.

De kosten voor de modelklant (110 m³) stijgen in 2022 (exclusief belastingen) met € 4,2 naar € 116,60. Dit is een stijging van 3,7%.

Samenvatting kengetallen 2022-2024

De belangrijkste kengetallen met betrekking tot het financieel meerjarenplan 2022-2024 zijn in onderstaande tabel samengevat. In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

Kengetallen in miljoenen	2020 Werkelijk	2021 Budget	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan
Kosten					
Netto operationele kosten (€)	192,4	203,1	211,2	216,3	219,9
Niet-operationele kosten (€)*	141,9	136,9	143,1	152,4	164,3
Afgerekend verbruik (m³)**	363,2	359,1	361,0	363,8	368,5
Totale kosten per m³	0,92	0,95	0,98	1,01	1,04
Omzet en tarief					
Reinwaterafgifte (m³)	388,0	382,0	384,0	387,0	392,0
NIRG (%)	6,4%	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%
Afgerekend verbruik (m³)	363,2	359,1	361,0	363,8	368,5
WACC (%)	2,75%	2,75%	2,95%	2,95%	2,95%
Omzet (€)**	358,1	365,0	381,3	404,8	425,4
Model klant (€) ***	110,2	112,4	116,6	122,6	127,6
Omzet per m³ (€) ***	1,00	1,02	1,06	1,11	1,15
Overige kengetallen					
Bedrijfsresultaat (EBIT) (€)	52,0	51,4	53,4	60,8	64,7
Resultaat (€)	23,8	25,0	27,1	36,1	41,2
Bruto investering (€)	163,6	207,0	205,0	245,0	270,0
Netto investeringen (€)	139,0	185,4	174,9	214,1	238,2
Rentedragende schulden (€)	996,3	1.051,5	1.104,4	1.180,0	1.259,8
Debt ratio (waarde)	6,4	7,2	6,9	6,6	6,5
Eigen vermogen (€)	557,1	598,1	625,2	666,3	714,9
Solvabiliteit (%)	29,4%	30,1%	30,0%	30,1%	30,4%

*Niet-operationele kosten betreffen: afschrijvingen, rente, amoveringskosten, grondwaterheffing, waterinkopen, dotatie voorzieningen, resultaat deelnemingen en vennootschapsbelasting.

** 2020 en 2024 zijn schrikkeljaren.

*** betreft gemiddeld kleinverbruik (110 m³).

2. WACC

In de Drinkwaterwet (Dww) wordt een maximum gesteld aan het bedrijfsresultaat wat Vitens in enig jaar mag behalen door middel van vaststelling van een WACC, welke gerealiseerd mag worden over het gemiddelde balanstotaal. Voor de vaststelling van de vermogenskostenvoet (WACC) is de Minister (van Infrastructuur en Waterstaat) gehouden conform de Dww voor 1 november de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet vast te stellen.

Indien Vitens een bedrijfsresultaat in enig jaar behaalt die uitkomt boven het maximum gestelde bedrijfsresultaat dan moet dit worden teruggegeven aan haar klanten door middel van een verlaging van de tarieven in jaar t+2.

In het jaarplan 2022-2024 is jaarlijks rekening gehouden met het maximale toegestane bedrijfsresultaat (EBIT). In de planperiode 2022-2024 is hierbij rekening gehouden met een WACC van 2,95%. Deze is gebaseerd op de (voorgenomen) aanpassing van de WACC methodiek zoals gehanteerd in het conceptadviesrapport van de ACM. De Minister is voornemens om het advies van de ACM inzake de bepaling van de WACC over te nemen bij de vaststelling van de WACC voor de periode 2022-2024.

In 2020 is Vitens boven het maximum gestelde bedrijfsresultaat uitgekomen (€ 3,8 miljoen). Het te veel behaalde resultaat dient teruggegeven te worden aan de klanten in jaar t+2 (2022). Dit betekent een verlaging van de toegestane vermogenskosten 2022 met als gevolg een verlaging van de tarieven.

Op basis van de Q2 prognose 2021 is de verwachting dat de vermogenskosten voor de drinkwateractiviteiten met circa € 2,5 miljoen wordt onderschreden en hiermee geen correctie op de toegestane vermogenskosten van 2023 moet worden toegepast.

WACC-informatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Gemiddeld balanstotaal (drinkwater)	1.772	1.822	1.903	1.990	2.102	2.236
Toegestane vermogenskostenvoet (%)	3,40%	2,75%	2,75%	2,95%	2,95%	2,95%
Toegestane vermogenskostenvoet	60,3	50,1	52,3	58,7	62,3	66,2
Bedrijfsresultaat	41,5	52,1	48,6	53,5	60,9	64,8
Niet wettelijke activiteiten/ buitenland	1,1	1,7	1,2	1,4	1,4	1,4
Correctie bedrijfsresultaat	16,2	-	-	3,8	-	-
Gerealiseerde/ verwachte vermogenskosten	58,8	53,9	49,8	58,7	62,3	66,2
Verschil	1,5-	3,8	2,5-	-	-	-
Gerealiseerde/ verwachte WACC	3,32%	2,96%	2,62%	2,95%	2,95%	2,95%

*Prognose betreft de Q2 prognose.

3. TARIEVEN

De tarieven voor het beschikbaar stellen en onderhouden van de infrastructuur, als ook voor de productie van kwalitatief hoogstaand drinkwater, zijn een afgeleide van de doelstellingen en strategie. Dit betekent dat Vitens zal streven naar passende tarieven. De omvang van de tarieven is de uitkomst van onze inspanningen in efficiency en effectiviteit (operationele kosten), de noodzakelijke investeringen in onze infrastructuur (afschrijvingen) en de, door de wetgever gemaximeerde, vermogenskosten (rente en nettoresultaat) en opgelegde belastingen. De tarieven worden onderbouwd door het kostprijsmodel ten behoeve van compliance doeleinden vanuit de Drinkwaterwet (Dww).

De tarieven dienen te voldoen aan de in de Dww opgenomen eis van kostendekkend, in redelijke verhouding staan tot de kosten en waarbij op productniveau de marges zoveel mogelijk aan elkaar gelijkgesteld zijn. Het uitgangspunt voor de tariefbepaling van drinkwater is dat op alle drinkwaterproducten een gelijke marge wordt gezet boven op de kostentoe rekening. Hierbij wordt een bandbreedte gehanteerd, die het mogelijk maakt beter te kunnen sturen op het vastgestelde maximale toegestane WACC-percentages op totaalniveau. Ook maakt deze bandbreedte het mogelijk ongewenste tariefeffecten op jaarbasis te mitigeren.

De vastrecht- en drinkwatertarieven zijn bepaald als uitkomst van het begrotingsproces wat ten grondslag ligt aan onderliggend document. Definitieve vaststelling vindt plaats door gebruik te maken van het kostprijsmodel, wat als basis dient voor de verantwoording aan ILT en ACM. De vastrecht- en drinkwatertarieven worden definitief goedgekeurd op de Aandeelhoudersvergadering van 26 november 2021.

Voor 2022 stijgen de tarieven voor kleinverbruik (consumenten) als volgt:

- Stijging van het variabel tarief van € 0,64 naar € 0,66 per m³;
- Vastrecht tarief stijgt van € 42,- naar € 44,-.

De wijzigingen van alle tarieven per capaciteit zijn opgenomen in de notitie tarieven 2022.

Vitens - tarieven kleinverbruik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
euro's	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Plan
Tarief Water per m ³	0,63	0,63	0,57	0,58	0,62	0,64	0,66
Tarief Vastrecht	45,00	45,00	43,00	42,00	42,00	42,00	44,00

In 2022 stijgen de kosten van de modelklant (110 m³) met € 4,2 naar € 116,6.

Kosten modelklant euro's	2019 Werkelijk	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan
Kosten modelklant (110 m ³)	105,7	110,2	112,4	116,6	122,6	127,6
% stijging (inclusief teruggave)	0,0%	4,3%	2,0%	3,7%	5,1%	4,1%
% stijging (exclusief teruggave)	4,7%	4,3%	2,0%	4,6%	4,3%	4,1%

In 2022 stijgen de kosten van de modelklant (110 m³) ten opzichte van 2021 met 3,7% naar € 116,60. De stijging wordt veroorzaakt door:

- een hogere WACC en balanstotaal (WACC van 2,75% naar 2,95%; impact van circa 1,5% op het tarief);
- hogere afschrijvingen (impact van circa 1,4% op het tarief);
- hogere netto operationele kosten (impact van circa 1,7% op het tarief)

Anderzijds een daling als gevolg van teruggave van de overwinst uit 2020 in de tarieven 2022 (impact van circa 0,9% op het tarief). Indien geen overwinst zou het tarief 2022 stijgen met 4,6% ten opzichte van 2021.

In 2023 stijgen de kosten modelklant ten opzichte van 2022 met 5,1%. De relatief grote stijging wordt voornamelijk veroorzaakt, doordat geen rekening meer wordt gehouden met een overwinst (t-2).

Indien in de jaren 2022 en 2023 geen overwinst wordt meegenomen stijgt het tarief van 2023 ten opzichte van 2022 met 4,3%.

Tariefontwikkeling	2022	2023	2024
in %	Plan	Plan	Plan
WACC 2,95% en balanstotaal	1,5%	0,8%	0,8%
Overwinst uit 2020	-0,9%	0,8%	0,0%
Mutatie afschrijvingen	1,4%	2,5%	2,6%
Mutatie netto operationele kosten	1,7%	1,0%	0,7%
Totaal	3,7%	5,1%	4,1%

4. RESULTAAT

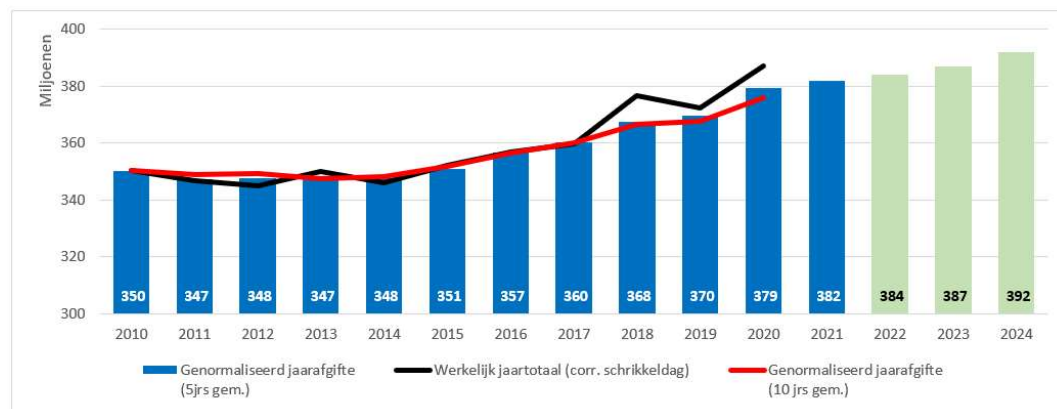
Het resultaat over 2022 is € 2,1 miljoen hoger dan het jaarplan 2021 en komt uit op € 27,1 miljoen. De stijging ten opzichte van 2021 wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere WACC (2022: 2,95% , 2021: 2,75%) en een hoger balanstotaal als gevolg van investeringen 2022. Hiertegenover staat een teruggave van de overwinst uit 2020 welke is verwerkt in de tarieven van 2022.

Het resultaat laat in de planperiode 2022-2024 een niveau zien tussen de € 27 en € 41 miljoen. De netto operationele kosten laten in de planperiode 2022 en de doorkijk 2023 en 2024 een verdere stijging zien ten opzichte van 2020 en de prognose 2021.

Vitens - Exploitatie in miljoenen euro's	2019 Werkelijk	2020 Werkelijk	2021 Budget	2021 Prognose	2022 Budget	2023 Budget	2024 Budget
netto omzet	333,6	358,1	365,0	365,9	381,3	404,8	425,4
netto operationele kosten	182,5	192,4	203,1	208,2	211,2	216,3	219,9
amoveringskosten	2,8	3,1	2,2	2,4	2,0	1,8	2,0
grondwaterheffing	5,3	5,4	5,5	5,5	5,7	5,8	5,9
waterinkopen	3,8	3,3	3,2	3,2	3,2	2,9	3,0
subtotaal kosten	194,4	204,2	214,1	219,3	222,0	226,8	230,7
Operationeel resultaat	139,2	153,9	151,0	146,6	159,3	178,0	194,7
dotatie voorzieningen	1,6	0,5	-	-0,3	-	-	-
EBITDA	137,6	153,4	151,0	146,9	159,3	178,0	194,7
afschrijvingen	96,1	101,4	99,6	98,0	105,9	117,2	130,0
EBIT	41,4	52,0	51,4	48,9	53,4	60,8	64,7
rente	30,3	28,3	26,4	25,5	26,4	24,8	23,6
resultaat deelnemingen	-	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Resultaat voor belastingen	11,1	23,8	25,1	23,5	27,1	36,1	41,2
Vpb belasting	-	-	0,1	-	0,0	0,0	0,0
Resultaat na belastingen	11,1	23,8	25,0	23,5	27,1	36,1	41,2

Omzet

De omzet in 2022 ligt circa € 16 miljoen hoger dan het jaarplan 2021 voornamelijk als gevolg van een verhoging van de tarieven 2022. De verwachte waterafzet laat in de planperiode 2022-2024 een stijgend niveau zien ten opzichte van het jaarplan 2021. De trend van de waterafzet van de afgelopen jaren is meegenomen, waarbij rekening is gehouden met verwachte economische- en demografische ontwikkelingen.

In de planperiode is rekening gehouden met een NIRG-percentages van 6%. De normering voor de NIRG is gebaseerd op ervaringen uit het verleden. Het gerapporteerde NIRG in de jaarrekening 2020 was berekend op 6,4%. Na facturering van circa 95% van levering aan klanten komt het werkelijke NIRG voor 2020 uit op 6,6%.

Vitens - omzet in miljoenen	2020 Werkelijk	2021 Plan	2021 Prognose	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan
Totaal te bewerken water (m ³)	391,3	386,3	386,3	388,3	391,8	397,4
Productieverliezen (m ³)	-8,9	-9,7	-9,7	-9,7	-9,7	-9,8
Totaal geproduceerd water (m³)	382,4	376,6	376,6	378,6	382,1	387,6
Inkoop reinwater (m ³)	5,6	5,4	5,4	5,4	4,9	4,4
Productie en inkoop (m³)	388,0	382,0	382,0	384,0	387,0	392,0
Afgeleverd in voorzieningsgebied (m ³)	388,0	382,0	382,0	384,0	387,0	392,0
Distributieverliezen en meetverschillen (m ³)	-24,9	-22,9	-22,9	-23,0	-23,2	-23,5
Afgerekend verbruik (m³)	363,1	359,1	359,1	361,0	363,8	368,5
Niet in rekening gebracht (NIRG in %)	6,4%	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%
Netto omzet (€)	358,1	365,0	365,9	381,3	404,8	425,4
Omzet per m³	0,99	1,02	1,02	1,06	1,11	1,15

Amoveringen

De amoveringskosten laten in de planperiode een gelijkblijvend niveau zien van circa € 2 miljoen. De amoveringen hebben met name betrekking op bovengrondse renovatie & vervanging, combisaneringen en vervanging hoofdleidingen.

Afschrijvingen

De totale afschrijvingskosten stijgen in de planperiode van € 98,0 miljoen (prognose 2021) naar € 130,0 miljoen in 2024. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door het hoge investeringsvolume en dan met name voor investeringen in bovengrondse activa en software.

Afschrijvingen in miljoenen euro's	2020 Werkelijk	2021 Prognose	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan
Reguliere afschrijvingen MVA	89,2	87,9	93,7	100,4	110,4
Reguliere afschrijvingen IMVA	3,9	4,2	7,0	10,3	12,8
Afschrijvingen Facturatie B.V.	0,5	0,5	0,8	0,8	0,8
Afwaardering kantoren	0,1	-	-	-	-
Overige afwaarderingen	2,8	-	-	-	-
Boekresultaat verkoop activa	-0,3	-0,3	-1,0	-0,6	-0,3
Lease (IFRS 16 afschrijvingen)	5,2	5,7	5,5	6,4	6,3
Totaal afschrijvingen	101,4	98,0	105,9	117,2	130,0

Rentekosten

De rentekosten 2022 stijgen ten opzichte van de de prognose 2021 met circa € 1 miljoen naar € 26,4 miljoen, voornamelijk als gevolg van de stijging van de rentedragende schulden met circa € 100 miljoen naar circa € 1,1 miljard. Hierdoor stijgen de rentekosten voor langlopende leningen (€ 0,9 miljoen), welke beperkt worden door de verwachte lagere gemiddelde rente. De gemiddelde rente voor langlopende leningen daalt in 2022 van 2,39% naar 2,27%.

In de planperiode 2022-2024 is ervan uitgegaan dat zowel de kortlopende- als de langlopende rente licht zal stijgen, maar op een relatief laag niveau zal blijven. Hierbij is gebruik gemaakt van de verwachtingen van de grootbanken in Nederland met betrekking tot renteontwikkeling

In de renteberekening is uitgegaan dat Vitens in de planperiode voor € 400 miljoen aan nieuwe leningen zal aantrekken (2022: € 125 miljoen, 2023: € 150 miljoen en 2024: € 125 miljoen) en voor € 188 miljoen aan leningen moet aflossen (2022: € 56,3 miljoen; 2023: € 79,4 miljoen en 2024: € 52,3 miljoen).

Vitens rentelasten	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Rente					
Langlopende leningen	16,9	14,6	15,5	15,3	17,1
Roll-over leningen*	11,7	11,6	11,7	10,5	8,2
Achtergestelde leningen	0,3	0,1	-	-	-
Kasgeldleningen en rek.courant	-	0,1	0,1	0,1	0,1
Rentelasten financiers	28,9	26,4	27,2	25,9	25,4
Overige**	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Rente doorbelast aan investeringen	-1,0	-1,2	-1,3	-1,5	-2,2
Rente Lease (IFRS 16)	0,3	0,2	0,4	0,4	0,3
Totaal rentelasten	28,3	25,5	26,4	24,8	23,6

* Kosten voor roll-over leningen zijn inclusief kosten derivaten.

** Overige betreft rentedotaties aan voorzieningen.

Indien de rente (zowel de korte rente als lange rente) 1% hoger zal zijn dan de verwachte rente waarmee rekening is gehouden in het meerjarenplan 2022-2024 stijgen de rentekosten in 2022 met circa € 1,2 miljoen (2023: € 2,0 miljoen en 2024: € 3,7 miljoen).

Vitens	2020	2021	2022	2023	2024
Gemiddelde rente	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Roll over leningen (gekoppeld) *	4,31%	4,34%	4,32%	4,25%	4,20%
Roll over leningen (niet gekoppeld)	-0,03%	-0,04%	-0,04%	-0,07%	-0,01%
Langlopende leningen	2,89%	2,39%	2,27%	2,04%	1,98%
Achtergestelde leningen	1,42%	1,15%	-	-	-
Rekening- courant	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
Totaal gewogen gemiddelde rente	2,99%	2,53%	2,45%	2,32%	2,14%

* Betreft roll-over leningen welke gekoppeld zijn aan derivaten.

Netto operationele kosten

De netto operationele kosten laten in 2022 een stijging zien ten opzichte van het budget 2021 met € 8,1 miljoen. In 2023 en 2024 stijgen de netto operationele kosten verder naar circa € 220 miljoen. De netto operationele kosten 2022 per afdeling zijn opgenomen in bijlage 1.

Netto Operationele kosten	2020	2021	2021	2022	2023	2024
Winst- en Verliesrekening (€ 1.000,-)	Werkelijk	Budget	Prognose	Budget	Budget	Budget
opbrengst aansluitingen	-6,2	-5,7	-6,4	-7,6	-9,0	-9,5
opbrengst brandkranen	-2,9	-3,0	-2,9	-2,5	-2,6	-2,6
opbrengst verhuizing en incasso	-1,6	-2,0	-1,4	-1,3	-1,0	-1,0
opbrengst huren & pachten	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
opbrengst analyses en advisering	-3,7	-4,0	-4,0	-4,5	-4,5	-4,6
opbrengst VEI	-0,8	-1,3	-0,9	-1,2	-1,3	-1,3
opbrengst reststoffen	-1,2	-1,6	-1,2	-1,6	-1,6	-1,6
opbrengst Evides	-7,0	-7,7	-8,1	-8,2	-7,5	-7,5
opbrengst overig	-10,9	-11,8	-9,7	-8,5	-8,7	-9,3
geactiveerde productie	-22,2	-25,7	-35,9	-40,9	-36,5	-35,1
totaal operationele opbrengsten	-57,3	-63,6	-71,3	-77,1	-73,5	-73,3
personeelskosten	101,9	112,0	112,1	123,8	131,1	135,2
inleen personeel	26,0	23,2	40,5	25,6	21,1	19,1
uitbesteed werk	25,0	27,2	28,5	39,5	34,7	34,7
reststoffen	2,0	2,0	1,6	1,6	1,7	1,7
belast./uitk./verzek.	9,8	10,6	8,6	7,4	8,1	9,0
overige personeelskosten	4,1	5,0	5,0	5,5	5,4	5,5
autokosten	4,2	4,6	4,3	4,9	4,9	4,9
materiaalkosten	13,2	13,4	12,3	12,6	12,9	13,1
automatiseringskosten	17,9	19,8	19,3	21,0	21,7	22,3
facilitaire kosten	21,1	23,3	23,1	19,4	21,4	20,9
telecomkosten	1,8	1,8	1,7	1,7	1,8	1,8
energiekosten	14,1	13,6	13,3	15,0	15,1	15,0
algemene kosten	8,6	10,0	9,1	10,2	9,9	9,8
totaal operationele kosten	249,7	266,7	279,5	288,3	289,8	293,2
Netto operationele kosten	192,4	203,1	208,2	211,2	216,3	219,9

Toelichting hogere opbrengsten

- Hogere opbrengsten aansluitingen (€ 1,9 miljoen) in 2022 doordat hogere (aannemers) kosten zorgen voor een hogere kostprijs/tarief. Deze kosten worden doorbelast aan de klant (aansluitproces). Daarnaast wordt een hoger aantal nieuwe aansluitingen in 2022 verwacht. In 2022 liggen de kosten hoger dan het tarief en gaan we onderzoek doen naar de kostprijzen. De verwachting is dat dit voor 2023 tot hogere tarieven leidt en we kostendekkend zijn;
- Lagere opbrengsten brandkranen (€ 0,5 miljoen) in 2022 door een verlaging van het (onderhouds)tarief voor Burgering contracten;
- Lagere opbrengst overig (€ 3,3 miljoen) doordat vanaf 2022 geen precario meer wordt geheven (€ 3,7 miljoen). Anderzijds hogere opbrengst amortisatie/ vrijval van aansluitleidingen (€ 0,7 miljoen);
- Hogere geactiveerde productie (€ 15,2 miljoen) wordt veroorzaakt door een stijging van de projectenportefeuille bij Ontwerp & Aanleg (€ 3,3 miljoen) , Winning & Zuivering (€ 1,1 miljoen) en ICT € 10,4 miljoen (staan ook hogere kosten uitbesteed werk tegenover; circa € 10 miljoen).

Toelichting hogere kosten

- Hogere personeelskosten (€ 11,8 miljoen) voornamelijk als gevolg van CAO-loonstijging (1,5%), salarisverhoging (periodiek) en een stijging van de bezetting en formatie in 2022;
- Hogere inleenkosten (€ 2,4 miljoen) voornamelijk vanwege extra inzet SAP transformatie bij Klant & Facturatie (€ 1,4 miljoen), uitbreiding formatie als gevolg stijging investeringsplan bij Ontwerp & Aanleg (€ 1 miljoen);
- Het uitbesteed werk stijgt met circa € 12,3 miljoen voornamelijk als gevolg van urenschrijverij uitbesteed werk bij ICT (staat ook geactiveerde productie tegenover; circa € 10 miljoen);
- De belast./uitk./verzek. 2022 dalen met € 3,2 voornamelijk als gevolg van lagere kosten precario (€ 3,8 miljoen). Anderzijds hogere kosten voor verzekeringen (€ 0,2 miljoen) en droogteschade (€ 0,3 miljoen);

- Lagere facilitaire kosten (€ 3,9 miljoen) voor het onderhouden en instandhouding van de terreinen (€ 0,7 miljoen) en filtergrind/membranen en knelpunten (€ 3,3 miljoen);
- Hogere energiekosten (€ 1,4 miljoen) als gevolg stijging van marktprijzen.

Doorkijk netto operationele kosten 2023 en 2024

De netto operationele kosten stijgen in 2023 met € 6 miljoen naar € 216,3 miljoen. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door stijgende personeelskosten (€ 7,7 miljoen), stijgende facilitaire kosten (€ 2,0 miljoen), hogere belastingen en uitkeringen (door toename droogteschades; € 0,6 miljoen) en lagere geactiveerde productie (€ 4,4 miljoen). Anderzijds dalen de kosten uitbesteed werk (€ 4,8 miljoen) en inleen personeel (€ 4,5 miljoen).

De netto operationele kosten stijgen in 2024 met € 4,6 miljoen naar € 219,9 miljoen. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door hogere personeelskosten (€ 4,1 miljoen), hogere belastingen en uitkeringen (door toename droogteschades; € 0,9 miljoen), hogere automatiseringskosten (€ 0,5 miljoen) en hiertegenover lagere inleenkosten (€ 2,0 miljoen).

5. PERSONEEL

In onderstaande tabel is het verloop van aantallen FTE per afdeling voor de planperiode 2022-2024 weergegeven. De fte's stijgen in 2022 naar een niveau van 1.697 fte. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van het investeringsportfolio (IP 2022-2031) in het aantal bovengrondse projecten en transportleidingen en extra benodigde formatie om de strategische doelstellingen te realiseren.

Gezien de recruitment opgave, die Vitens heeft om vacatures in te gaan vullen, is de formatie van de afdeling Recruitment met 1 fte uitgebreid om de continuïteit van Vitens te waarborgen. Daarnaast is het jaarlijks aan te nemen trainees verhoogd naar 6 fte en zal worden gestart met het traject van MBO-traineeship.

Formatie en bezetting	2021	2022	2023	2024
Personeelsgebied	formatie 2021	formatie 2022	formatie 2023	formatie 2024
Asset Management	75	79	80	80
Ontwerp & Aanleg	293	351	371	377
Winning & Zuivering	245	263	266	269
Netbeheer & Levering	306	317	319	313
Klant & Facturatie	199	201	201	201
Totaal kernprocessen	1.119	1.211	1.236	1.239
Waterexpertisecentrum	166	168	170	170
ICT	133	139	134	131
Business Development	13	13	15	15
Directie	10	9	9	9
Bestuurszaken	30	38	37	37
Facilitair Management	34	37	37	37
Human Resources	31	38	43	43
Finance & Control	42	45	45	45
Totaal Directie & staven	459	486	489	486
totaal	1.579	1.697	1.725	1.726

Financieel is rekening gehouden met bovenstaande ontwikkeling van de formatie. Het proces van strategische personeelsplanning (SPP) moet nog worden afgerond wat nog tot verschuivingen tussen afdelingen kan leiden.

6. BALANS

De verwachte balans per ultimo 2020/2021 en voor de planperiode 2022 t/m 2024 is in onderstaande tabel weergegeven.

Balans	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Immateriële vaste activa	31,1	38,4	54,5	56,2	54,4
Materiële vaste activa	1.792,6	1.872,1	1.954,9	2.082,2	2.225,4
Lease (IFRS 16) activa	17,3	18,7	16,9	16,8	13,6
Financiële vaste activa	5,9	6,0	6,1	6,2	6,3
Vlottende activa	50,3	55,0	55,0	55,0	55,0
Totaal activa	1.897,2	1.990,2	2.087,3	2.216,4	2.354,7
Eigen Vermogen	533,2	574,6	598,1	630,2	673,7
Resultaat boekjaar	23,9	23,5	27,1	36,1	41,2
Totaal Eigen Vermogen	557,1	598,1	625,2	666,3	714,9
Egalisatierekening bijdragen van derden	115,4	127,3	146,1	165,2	184,2
Voorzieningen	5,9	2,8	2,5	2,3	2,1
Derivaten	82,3	64,8	64,8	59,8	52,3
Achtergestelde leningen	-	-	-	-	-
Overige langlopende schulden	895,4	939,1	984,8	1.082,5	1.127,5
Leningen aflosbaar < 1 jaar	68,9	56,3	79,4	52,3	80,0
Rentedragende verplichtingen	32,0	56,1	40,2	45,2	52,2
Lease (IFRS 16) verplichting	14,9	15,7	14,3	12,8	11,4
Vlottende passiva	125,3	130,0	130,0	130,0	130,0
Totaal passiva	1.897,2	1.990,2	2.087,3	2.216,4	2.354,7
Solvabiliteit	29,4%	30,1%	30,0%	30,1%	30,4%

Immateriële vaste Activa

Vanaf het boekjaar 2018 verantwoord Vitens in haar cijfers immateriële vaste activa, bestaande uit ontwikkeling van haar applicaties zoals procesautomatisering en SAP HANA. De immateriële vaste activa stijgt in de planperiode naar circa € 46,8 miljoen.

IMVA	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Stand per 1 januari	18,4	31,1	38,4	54,5	56,2
Investerings	14,0	11,5	23,0	12,0	11,0
Desinvesteringen	-1,6	-	-	-	-
Afschrijvingen	-3,9	-4,2	-7,0	-10,3	-12,8
Overheveling naar IVA	4,2	-	-	-	-
Stand per 31 december	31,1	38,4	54,5	56,2	54,4

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa stijgt in de planperiode naar circa € 2,2 miljard door vooral een stijging van de verwachte investeringen in de planperiode, welke structureel hoger zijn dan de jaarlijkse verwachte afschrijvingen.

MVA	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Stand per 1 januari	1.741,5	1.788,5	1.868,3	1.951,1	2.078,4
Investeringen	143,6	167,7	176,5	227,8	253,6
Desinvesteringen	-2,6	-	-	-	-
Reële waarde mutaties	0,1	-	-	-	-
Afschrijvingen	-89,2	-87,9	-93,7	-100,4	-110,4
Overheveling naar IVA	-4,8	-	-	-	-
Stand per 31 december	1.788,5	1.868,3	1.951,1	2.078,4	2.221,6
Voorraden	4,1	3,8	3,8	3,8	3,8
MVA per 31 december	1.792,6	1.872,1	1.954,9	2.082,2	2.225,4

Voor de periode 2022 t/m 2024 zijn voor investeringen de volgende bedragen verantwoord, welke zijn opgenomen in het investeringsplan:

Investerings MVA	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Investerings	148,6	172,3	180,7	231,5	256,8
Rente toe te rekenen	1,0	1,2	1,3	1,5	2,2
Bruto investeringen	149,6	173,5	182,0	233,0	259,0
Bijdrage HL	-5,6	-4,1	-5,5	-5,2	-5,4
Overige bijdragen	-0,4	-1,7	-	-	-
Investerings MVA	143,6	167,7	176,5	227,8	253,6
Bijdrage aansluitleidingen	-18,6	-16,2	-23,7	-24,7	-25,3
Netto investeringen	125,0	151,5	152,8	203,1	228,3

Vitens bruto investeringen	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Investering MVA	149,6	173,5	182,0	233,0	259,0
Investering IVA	14,0	11,5	23,0	12,0	11,0
Totaal bruto investeringen	163,6	185,0	205,0	245,0	270,0

Lease activa/verplichtingen

Per 1 januari 2019 activeert Vitens in overeenstemming met IFRS 16 (verslaggevingsregels) activa op de balans die wordt geleased of gehuurd. De activa heeft betrekking op het wagenpark, gehuurde kantoren, geleasede zonnepanelen en glasvezelverbindingen. Als gevolg van invoering van IFRS 16 ontstaat naast een materieel vast actief een lease verplichting. De verwachte lease activa daalt in de planperiode van € 16,9 miljoen eind 2021 naar circa € 13,6 miljoen. In 2021 stijgt de boekwaarde van MVA Lease voor gebouwen en steunpunten voornamelijk als gevolg van het nieuwe langjarige huurcontract voor kantoor Arnhem.

MVA (lease)	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Stand per 1 januari	14,7	17,3	18,7	16,9	16,8
Gebouwen & steunpunten	2,7	3,5	2,7	2,0	1,4
Lease auto's	8,3	8,0	8,0	7,8	7,6
Zonnepanelen	1,3	1,2	1,1	1,0	0,9
Glasvezelverbindingen	5,0	6,0	5,1	6,0	3,7
Totaal	17,3	18,7	16,9	16,8	13,6

MVA (lease)	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Stand per 1 januari	13,8	17,3	18,7	16,9	16,8
Afschrijvingen	-5,2	-5,7	-5,5	-6,4	-6,3
bijkomende kosten	2,4	1,4	0,6	3,3	-
Investerings	6,3	5,7	3,1	3,0	3,1
Desinvesteringen	-	-	-	-	-
Stand per 31 december	17,3	18,7	16,9	16,8	13,6

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen stijgt in de planperiode 2022 -2024 met € 116,8 miljoen van € 598,1 miljoen per 1 januari 2022 naar € 714,9 miljoen per 31 december 2024. De stijging komt vooral door het jaarlijkse ingehouden resultaat en minder negatieve marktwaarde van derivaten door aflopende derivaten in 2023 en 2024.

De solvabiliteit groeit hierdoor in de jaren 2021 – 2024 naar de ondergrens van circa 30%. Door de verwachte WACC voor de planperiode van 2,95% stijgen de resultaten en daarnaast is de marktwaarde van de derivaten minder negatief geworden door de licht stijgende langlopende rente.

Eigen vermogen	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Stand per 1 januari	533,3	557,1	598,1	625,2	666,3
Resultaat boekjaar	23,9	23,5	27,1	36,1	41,2
Mutatie waarde derivaten	-0,1	17,5	-	5,0	7,4
Stand per 31 december	557,1	598,1	625,2	666,3	714,9
Solvabiliteit	29,4%	30,1%	30,0%	30,1%	30,4%

Dividend

In 2020 en 2021 is door Vitens geen dividend aan de aandeelhouders uitgekeerd. Dit was het gevolg van de daling van de solvabiliteit onder de minimumvereiste van 30% (financieel beleid) door de lage resultaten (door lage WACC). In de planperiode is de verwachting dat de solvabiliteit rond de 30% zal uitkomen. Jaarlijks zal worden beoordeeld of uitkering van dividend mogelijk is.

Egalisatierekening bijdrage Aansluitleidingen

Vitens dient vanaf 1 januari 2010 (verslaggevingsregels IFRS) de ontvangen bijdragen Aansluitleidingen (voor nieuwe aansluitleidingen) te passiveren en niet in mindering te brengen op de investeringen in aansluitleidingen. Jaarlijks vindt een vrijval plaats naar de winst- en verliesrekening conform de afschrijvingstermijn ($33^{1/3}$ jaar) voor de investeringen in aansluitleidingen. De balansrekening 'egalisatierekening bijdrage aansluitleidingen' blijft hierdoor de komende jaren toenemen. De egalisatierekening stijgt in de jaarplanperiode met € 56,8 miljoen van € 127,3 miljoen per ultimo 2021 naar € 184,2 miljoen per ultimo 2024.

De stijging is het gevolg van de verwachte stijging in het aantal nieuwe aansluitingen door de toenemende woningbouw en door stijging van het tarief voor nieuwe aansluitingen. In de planperiode is uitgegaan van 37.000 – 40.000 nieuwe aansluitingen per jaar.

Egalisatierekening bijdragen derden	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Saldo 1 januari	100,5	115,4	127,3	146,1	165,2
Ontvangen bijdragen in aanleg	18,6	16,2	23,7	24,7	25,3
Vrijval/ amortisatie egalisatierekening	-3,7	-4,3	-4,9	-5,6	-6,3
Saldo 31 december	115,4	127,3	146,1	165,2	184,2

Derivaten

De langlopende rente blijft naar verwachting de komende jaren op een laag niveau, maar is ten opzicht van ultimo 2020 licht gestegen. De marktwaarde van de derivaten zijn ultimo september 2021 € 17,5 miljoen minder negatief geworden naar een niveau van € 64,8 miljoen (negatief). Voor de planperiode is de waarde van de derivaten gelijk gehouden aan de waarde ultimo september 2021, behalve voor 2023 en 2024. In zowel 2023 als 2024 loopt een derivaat af met een onderliggende waarde van € 50 miljoen. Hierdoor neemt de negatieve marktwaarde van de derivaten met nog eens € 12,4 miljoen naar een negatieve waarde ultimo 2024 van € 52,3 miljoen.

Een stijging van de rentecurve met 1% heeft een positief effect van circa € 23 miljoen (een daling van 1% van de rentecurve heeft een negatief effect van circa € 27 miljoen) op de marktwaarde van de derivaten. Tevens zal, indien de langlopende rente op eenzelfde niveau blijft, de marktwaarde van de derivaten minder negatief worden (positief effect) doordat de looptijd jaarlijks afneemt. De marktwaarde van een derivaat per einde looptijd is altijd nihil.

Derivaten	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Marktwaarde derivaten (balans)	-82,3	-64,8	-64,8	-59,8	-52,3
Onderliggende waarde:					
Stand per 1 januari	295,0	270,0	270,0	270,0	220,0
Nieuwe derivaten	-	-	-	-	-
Aflopende derivaten	-25,0	-	-	-50,0	-50,0
Stand per 31 december	270,0	270,0	270,0	220,0	170,0

Leningen

De leningportefeuille van Vitens stijgt gedurende de planperiode met € 213 miljoen van € 995 miljoen in 2021 (prognose) naar € 1.208 miljoen ultimo 2024. Voor een nadere toelichting zie hoofdstuk 9: Treasury.

Leningen	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Leningen > 1 jaar					
Fixe- en Lineaire leningen	538,6	609,5	707,6	832,6	932,6
Roll-over leningen	356,8	329,5	277,2	250,0	195,0
Totaal leningen > 1 jaar	895,4	939,1	984,8	1.082,5	1.127,5
Achtergestelde leningen	-	-	-	-	-
Leningen < 1 jaar					
Fixe- en Lineaire leningen	54,0	29,1	2,1	-	-
Roll-over leningen	2,3	27,3	77,3	52,3	80,0
Achtergestelde leningen	12,6	-	-	-	-
Totaal leningen < 1 jaar	68,9	56,3	79,4	52,3	80,0
Totaal Leningen	964,3	995,4	1.064,2	1.134,8	1.207,5

Financiële ratio's

In 2020 is de debt ratio met kredietgevers aangepast van 7,0 naar 7,5. Voor de jaarplanperiode is deze norm toereikend. In het vorige jaarplan 2021-2023 was de verwachting dat de norm niet toereiken was voor de jaren 2022 en 2023.

Dit is voornamelijk het gevolg van de verwachte stijging van de WACC voor de jaren 2022-2024 naar 2,95% en daarnaast de stijging van de afschrijvingen, waardoor de EBITDA zal stijgen in de jaren 2023 en 2024.

In het vorige jaarplan was uitgegaan van een WACC van 2,20% voor de jaren 2022 en 2023. De WACC van 2,20 % was bepaald op basis van ongewijzigd beleid. Door aanpassingen in de WACC (waaronder risicovrije rente vreemd vermogen en de gearing) stijgt deze naar 2,95%. De minister van I&W heeft het voornemen om het advies van ACM op te volgen en in oktober (wettelijk verplicht voor 1 november) de WACC definitief te bepalen.

Voor de lange termijn blijft de WACC- ontwikkeling (naast de stijgende investeringen en het gevolg hiervan de stijgende rentedragende schulden) van belang voor de debt ratio. Het ministerie zal onderzoek laten uitvoeren voor de lange termijn, waarbij de drinkwatersector bij betrokken zal zijn.

Voor de overige financiële ratio's blijft Vitens in de planperiode voldoen aan de 'normen' die gesteld worden in de diverse kredietarrangementen.

Vitens	2020	2021	2022	2023	2024
financiële ratio's/ normen	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Solvabiliteit (eigen vermogen) > 20%	29,4%	30,1%	30,0%	30,1%	30,4%
Solvabiliteit (garantievermogen) > 25%	30,0%	30,1%	30,0%	30,1%	30,4%
Debt ratio < 7,5	6,4	7,2	6,9	6,6	6,5
Interest Coverage ratio (ICR) > 1,0	1,84	1,92	2,02	2,45	2,74
Leverage ratio > 7%	11,9%	12,1%	13,5%	14,1%	14,8%
Schulden/omzet	3,4	3,5	3,5	3,4	3,4
rentedragende schulden/omzet	2,7	2,9	2,9	2,9	3,0

*De normen betreffen de door de kredietgevers gestelde voorwaarden voor de diverse kredietarrangementen.

Berekening ratio's:

- Solvabiliteit 1 (eigen vermogen): eigen vermogen x 100% gedeeld door het balanstotaal;
- Solvabiliteit 2 (garantievermogen): (eigen vermogen + achtergestelde leningen) x 100% gedeeld door het balanstotaal;
- Debt ratio: (Rentedragende verplichtingen (exclusief de achtergestelde leningen)/ EBITDA);
- Interest Coverage ratio (ICR): (EBIT/ (rentelasten en -baten + uitbetaald dividend huidig boekjaar));
- Leverage ratio: netto operationele kasstroom gedeeld door rentedragende schulden (inclusief de achtergestelde leningen);
- Schulden/ omzet: totale schulden exclusief de egalisatierekening bijdragen van derden / netto omzet.

7. KASSTROOMOVERZICHT

Over de planperiode 2022 t/m 2024 zal de kasstroom negatief zijn. Dit wordt vooral veroorzaakt door het hoge investeringsniveau. Hierdoor zal Vitens jaarlijks circa € 125 - € 150 miljoen aan nieuwe leningen aantrekken. Het gevolg hiervan is dat de rentedragende verplichtingen stijgen.

Kasstroom in miljoenen euro's	2020 Werkelijk	2021 Prognose	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan
Resultaat	23,9	23,5	27,1	36,1	41,2
Rente leningen	29,3	26,5	27,3	25,9	25,5
Rente IAS	-1,0	-1,2	-1,3	-1,5	-2,2
Rente Lease	0,3	0,2	0,4	0,4	0,3
Afschrijvingen MVA	92,0	88,1	93,5	100,6	110,8
Afschrijvingen IMVA	3,9	4,2	7,0	10,3	12,8
Afschrijvingen Lease	5,2	5,7	5,5	6,4	6,3
Resultaat deelnemingen	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
EBITDA jaarrekening	153,5	146,9	159,3	178,1	194,7
EBITDA jaarrekening	153,5	146,9	159,3	178,0	194,7
Afschrijvingen Facturatie BV	-0,5	-0,5	-0,8	-0,8	-0,8
Ontvangen bijdragen AL	18,6	16,2	23,7	24,7	25,3
Vrijval egalisatierekening	-3,7	-4,3	-4,9	-5,6	-6,3
	167,9	158,3	177,4	196,3	212,8
Mutaties werkkapitaal	-14,9	-1,2	-0,5	-3,5	-0,1
Mutaties voorzieningen	-5,0	-3,1	-0,3	-0,2	-0,2
Rentelasten	-29,3	-26,5	-27,3	-25,9	-25,5
Operationele kasstroom	118,7	127,5	149,2	166,8	187,0
Investerings MVA	-142,6	-166,5	-175,2	-226,3	-251,4
Investerings IVA	-14,0	-11,5	-23,0	-12,0	-11,0
Desinvesterings	0,5	0,3	1,0	0,6	0,3
Investeringskasstroom	-156,1	-177,7	-197,2	-237,7	-262,1
Aflossingen langlopende leningen	-38,1	-56,3	-56,3	-79,4	-52,3
Aflossingen achtergestelde leningen	-12,6	-12,6	-	-	-
Aflossingen lease	-5,1	-5,0	-4,8	-4,7	-4,7
Nieuwe leningen	70,0	100,0	125,0	150,0	125,0
Verstrekke leningen	0,1	-	-	-	-
Financieringskasstroom	14,3	26,1	63,9	65,9	68,0
Mutatie rekening courant	-23,1	-24,1	15,9	-5,0	-7,0

Het saldo uit de operationele kasstroom en investeringskasstroom is in de planperiode sterk negatief door vooral het hogere structurele investeringsniveau.

Kasstroom in miljoenen euro's	2020 Werkelijk	2021 Prognose	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan
Operationele kasstroom	118,7	127,5	149,2	166,8	187,0
Investeringskasstroom	-156,1	-177,7	-197,2	-237,7	-262,1
Totaal	-37,4	-50,2	-47,9	-70,9	-75,1

8. INVESTERINGEN

In het investeringsplan 2022-2031 is voor de planperiode 2022-2024 een budget van circa € 857 miljoen (bruto investeringen) opgenomen. Hierop is een afslag van circa € 137 miljoen in mindering gebracht, waardoor in het financieel jaarplan € 720 miljoen voor de planperiode is opgenomen.

De afslag is een inschatting van de maakbaarheid van de investeringen. De verwachting is dat we de eerstkomende jaren qua maakbaarheid en daarmee uitnutting van de investeringen aan de onderkant van de bandbreedte uitkomen. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in het investeringsplan.

Investeringsplan										
Subportfolio	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Instandhouding Bovengronds (BG)	42,5	51,0	83,0	85,0	81,0	78,0	82,0	82,0	84,0	89,0
Instandhouding Ondergronds (OG)	79,0	87,0	86,0	81,0	81,0	80,0	76,0	76,0	77,0	76,0
Uitbreiding Assets BG & OG	84,1	99,0	116,0	126,0	137,0	148,0	157,0	162,0	164,0	166,0
Ondersteunende Assets	30,0	18,0	14,0	14,0	12,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
Beleid & Programma's	24,0	26,0	17,0	14,0	14,0	15,0	11,0	11,0	11,0	10,0
Afslag	(54,6)	(36,0)	(46,0)	(30,0)	(15,0)	-	-	-	-	-
Totaal bruto investeringen	205,0	245,0	270,0	290,0	310,0	330,0	335,0	340,0	345,0	350,0
Totaal bijdragen	30,1	30,9	31,8	32,8	34,9	34,8	33,8	31,7	29,5	29,5
Totaal netto investeringen	174,9	214,1	238,2	257,2	275,1	295,2	301,2	308,3	315,5	320,5

Investeringsplan										
Subportfolio	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Bruto investeringen	259,6	281,0	316,0	320,0	325,0	330,0	335,0	340,0	345,0	350,0
Maximum bandbreedte	260,0	290,0	330,0	350,0	370,0	390,0	410,0	430,0	450,0	470,0
Minimum bandbreedte	205,0	225,0	245,0	240,0	235,0	230,0	225,0	220,0	215,0	210,0

*Evenals in het voorgaande Investeringsplan worden zowel de bruto als de netto bedragen weergegeven. Onder het netto investeringsbedrag wordt verstaan het begrote investeringsbedrag minus de directe verwachte bijdragen van derden. Deze bijdragen bestaan hoofdzakelijk uit de bijdrage van de klant bij de realisatie van een nieuwe aansluiting en de compensatieregeling bij reconstructieprojecten.

Dit Investeringsplan geeft een structureel hoger investeringsniveau aan dan in voorgaande jaren. Ontwikkelingen die bijdragen aan het investeringsniveau zijn:

- *De stijgende woningbouw*: dit zorgt voor een verhoging van het aantal te realiseren nieuwe aansluitingen. Dit resulteert in een toename van de bruto investeringskosten voor de nieuwe aanleg aansluitleidingen & hoofdleidingen over de gehele planperiode. De opbrengsten stijgen evenredig mee;
- *Realiseren veerkrachtige infrastructuur*: vanaf 2026 zijn reserveringen meegenomen voor het verwezenlijken van de langetermijnvisie. Dit houdt in dat Vitens er voor kiest meerdere opties voor te bereiden en afhankelijk van de ontwikkelingen een verder uit te werken optie te selecteren. De reserveringen die zijn meegenomen hebben hierdoor nog een hoge mate van onzekerheid;
- *Starten versnellingsprojecten*: een aantal projecten voor extra capaciteit worden versneld uitgevoerd. Als effect hiervan zien we een budgetverschuiving voor bovengrondse projecten van 2026-2028 naar 2023-2025;
- *SAP-transformatie*: ook in 2022 blijft dit het belangrijkste programma binnen het ICT portfolio, maar de kosten van het programma vallen hoger uit dan in IP '21 voorzien.

De opbrengsten/bijdragen zijn in de planperiode 2022-2024 geraamd op € 92,8 miljoen en hebben betrekking op de bijdragen van klanten bij de realisatie van nieuwe aansluitingen, de compensatieregeling bij reconstructieprojecten en subsidies.

9. TREASURY

In de planperiode stijgen de rentedragende schulden naar circa € 1.260 miljoen en de leningenportefeuille naar € 1.208 miljoen.

Vitens verwacht in de planperiode voor € 400 miljoen aan nieuwe leningen af te sluiten en voor circa € 188 miljoen aan aflossingen te verrichten. Hierbij wordt rekening gehouden met het renterisico dat volgens het treasurystatuut niet hoger mag zijn dan 25%.

In 2022 is de verwachting dat voor € 125 miljoen aan nieuwe leningen wordt aangetrokken en voor circa € 56 miljoen aan leningen worden afgelost.

De stijging van de rentedragende schulden met circa € 208 miljoen in de planperiode is vooral het gevolg van het stijgende investeringsniveau (conform investeringsplan 2022-2031) en de verwachte WACC voor de planperiode (2,95%).

Leningen	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Leningen > 1 jaar					
Fixe- en Lineaire leningen	538,6	609,5	707,6	832,6	932,6
Roll-over leningen	356,8	329,5	277,2	250,0	195,0
Totaal leningen > 1 jaar	895,4	939,1	984,8	1.082,5	1.127,5
Achtergestelde leningen	-	-	-	-	-
Leningen < 1 jaar					
Fixe- en Lineaire leningen	54,0	29,1	2,1	-	-
Roll-over leningen	2,3	27,3	77,3	52,3	80,0
Achtergestelde leningen	12,6	-	-	-	-
Totaal leningen < 1 jaar	68,9	56,3	79,4	52,3	80,0
Totaal Leningen	964,3	995,4	1.064,2	1.134,8	1.207,5

Rekening- courant	32,0	56,1	40,2	45,2	52,2
--------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Totaal rentedragende schulden *	996,3	1.051,5	1.104,4	1.180,0	1.259,8
--	--------------	----------------	----------------	----------------	----------------

* Dit betreft de rentedragende schulden gebaseerd op nominale waarde, zonder correcties van reële waarde en waarde a pari.

Nieuwe leningen	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Fixe- en Lineaire leningen	40,0	100,0	100,0	125,0	100,0
Roll-over leningen	30,0	-	25,0	25,0	25,0
Totaal nieuwe leningen	70,0	100,0	125,0	150,0	125,0

Aflossingen	2020	2021	2022	2023	2024
in miljoenen euro's	Werkelijk	Prognose	Plan	Plan	Plan
Fixe- en Lineaire leningen	35,9	54,0	29,1	2,1	-
Roll- over leningen	2,3	2,3	27,3	77,3	52,3
Achtergestelde leningen	12,6	12,6	-	-	-
Totaal aflossingen	50,7	68,9	56,3	79,4	52,3

Vitens beschikt op dit moment over de volgende bankfaciliteiten:

- Europese Investeringsbank (EIB): Vitens heeft per 30 juli 2020 een nieuwe faciliteit van € 150 miljoen afgesloten;
- ING Bank: Vitens heeft bij de ING Bank een rekening-courantfaciliteit van € 60 miljoen;
- BNG: Vitens heeft bij de BNG een rekening-courantfaciliteit van € 5 miljoen en een kasgeldfaciliteit (uncommitted) van € 30 miljoen;
- Rabobank: Vitens heeft bij de Rabobank een (uncommitted) kasgeldfaciliteit van € 25 miljoen;
- NWB: Vitens heeft in 2020 een variabele roll- over lening afgesloten bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) van € 50 miljoen voor een periode van 5 jaar, waarvan nog € 20 miljoen kan worden opgenomen.

Voor de planperiode 2022-2024 is de verwachting dat Vitens € 400 miljoen aan nieuwe financiering moet aantrekken. Van de faciliteiten is alleen de resterende faciliteit van EIB (€ 150 miljoen) en deel variabele lening NWB (€ 20 miljoen) beschikbaar, welke deels zal worden ingezet voor de financiering voor het lopende jaar en het borgen van de 12 maands beschikbaarheid.

Vitens verwacht dat naast de financiering voor de planperiode ook de jaren daarna de financieringsbehoefte op een hoog niveau blijft door de toenemende investeringen (IP 2022-2031). Tot nu toe heeft Vitens zich vooral gefinancierd met bankleningen (EIB, NWB, BNG, ABN AMRO en ING), maar de komende jaren zal ook via andere financieringsvormen financiering moeten worden aangetrokken.

In 2022 zal Vitens onderzoeken welke financieringsvormen nodig zijn voor toekomstige financiering, zodat Vitens in de toekomst ook andere vormen van financiering kan aantrekken. De verwachting is dat Vitens een rating zal aanvragen bij de grote ratingbureau's, welke benodigd is voor het aantrekken van financiering op de kapitaalmarkt en daarnaast een ESG-rating (duurzaamheidsaspect: Environmental, Social & Governance) zal onderzoeken om meer toegang te krijgen tot 'groen' kapitaal.

10. KANSEN & RISICO'S

In de financiële projectie 2022-2024 zijn door Vitens onderstaande kansen en risico's onderkend:

Droogteschade

Algemeen: Het fenomeen droogteschade krijgt met de droogteperiodes en neerslagtekorten van afgelopen jaren in toenemende mate aandacht. Dit houdt risico in voor Vitens. Enerzijds vanuit de optiek van reputatie en draagvlak voor waterwinning, en anderzijds financieel (extra en onvoorziene schade-uitkeringen).

Bijzondere dossiers/ nieuwe locaties: Voor een aantal dossiers geldt dat er een adviestraject door de ACSG (AdviesCommissie Schade Grondwater) is gestart maar waarvoor nog geen reservering te bepalen is. Daarnaast is de verwachting dat nog één of meer adviestrajecten worden opgestart.

www.droogteschade.nl (DNL): Strategie (ACSG in positie houden) staat nog steeds. ACSG pakt op onderdelen haar rol (inhoudelijke onderbouwing 5cm verlagingsgrens). Er is één notitie gekomen over de hoogte van de normbedragen en een ontwerp notitie over de "kosten herinzaai". Inmiddels is ACSG haar organisatie aan het uitbreiden/versterken. Zorgpunt is of ACSG vacatures ingevuld krijgt en dus of er (tijdig) voldoende capaciteit is (zowel inhoudelijk, als in de procesrol). Ook 'fysiek' komen we DNL steeds vaker tegen. DNL is nadrukkelijk op zoek naar samenwerking met de drinkwatersector om het droogteschadeproces te verbeteren (en vermoedelijk in het kielzog inhoudelijke uitgangspunten ter discussie te stellen). Kans op reputatieschade (en vertrouwensbreuk met agrariërs) blijft groot.

Maakbaarheid van het Investeringsplan

Het investeringsplan geeft een structureel hoger investeringsniveau aan dan in voorgaande jaren aangegeven. Een aantal risico's bedreigen de uitvoering hiervan. Met oog op de toenemende watervraag en pieken in de afname is het van groot belang om over voldoende vergunningscapaciteit voor onttrekkingen te beschikken, hiervoor is bestuurlijk en politiek draagvlak nodig. Verder hebben de PFAS- en stikstof problematiek voor langere vergunningsprocedures gezorgd, waardoor onze bouwactiviteiten vertraging hebben oplopen. De coronacrisis en schaarste op de aannemersmarkt leggen nog eens extra druk op de uitvoering. De oplopende investeringen vragen bovendien meer van de organisatie dan we op dit moment kunnen realiseren. We moeten de komende jaren flink doorgroeien in resourcing en efficiëntie van werken om het stijgend investeringsniveau daadwerkelijk te realiseren.

Energieprijzen

Vitens heeft voor 2022 80% van de benodigde energie vastgeklikt op de energiemarkt (voor 2023:55% en 2024:25%). De energiemarkt laat momenteel een flink hoger prijsniveau zien dan het vastgekleikte deel. In het jaarplan is voor het niet vastgekleikte deel hiermee rekening gehouden. Het risico bestaat dat de prijzen op de energiemarkt nog verder stijgen en heeft vooral mogelijke impact op de jaren 2023 en 2024.

Grondstoffenprijzen

De prijzen voor grondstoffen zijn aan het stijgen en heeft mogelijk invloed op de prijzen voor materialen. In de jaarplanperiode is nog geen rekening gehouden met flinke prijsstijgingen voor materialen.

Personeel/ Krapte arbeidsmarkt

Door de toename van de formatie en de vergrijzing binnen Vitens blijft de recruitmentopgave de komende jaren hoog. Dit op een krappe arbeidsmarkt. De forecast voor de in te vullen vacatures voor 2022 bedraagt circa 250.

Diverse rechtszaken

Vitens heeft diverse rechtszaken lopen die een financieel risico vormen:

- **In gebrekestelling inzake Vechterweerd.** Verschil van inzicht over meerwerk door één van de onderaannemers (€ 0,4 miljoen);
- **De Teuge. Langlopende zaak over problemen met geïnstalleerde WKO-systeem;**
- **Aqua Twente. Betreft de kwestie of abusievelijk op netwerktekening aanwezig leidingwerk onderdeel is van de overeenkomst.** Het Hof heeft uitspraak gedaan en de vordering van Aqua Twente is afgewezen. De wederpartij heeft cassatie ingesteld bij de Hoge Raad.

BIJLAGE 1: FINANCIËEL BELEID

De uitgangspunten die bij het financieel meerjarenplan 2021-2024 zijn gehanteerd zijn het Financieel Beleid, welke is vastgesteld in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van juni 2020, en de regulering vanuit de Drinkwaterwet (Dww).

Vitens wil optimaal tegemoetkomen aan de belangen van haar stakeholders: de (gebonden) klanten, de aandeelhouders en de samenleving. Klanten willen kwaliteit tegen passende tarieven, aandeelhouders willen een passend rendement op hun geïnvesteerd vermogen en de samenleving wil een publiek drinkwaterbedrijf dat zich rekenschap geeft van haar maatschappelijke, natuurlijke en bestuurlijke omgeving.

Vitens wil daarom op duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren en een hierbij behorende dienstverlening waarbij de klant centraal staat. Teneinde de operatie op goede wijze te laten verlopen, worden jaarlijks medewerkers en middelen ingezet. Daarnaast wordt een investeringsprogramma uitgevoerd waarbij op de lange termijn onze infrastructuur en bronnen een kwalitatief hoogwaardige en duurzame drinkwatervoorziening kunnen waarborgen. Vitens streeft hierbij naar haar activiteiten, zowel gericht op de operatie als op haar investeringsprogramma, zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren.

Vigerend Financieel Beleid

Vitens heeft een continuïteitsdoelstelling rond haar primaire taak: 'het produceren, distribueren en leveren van drinkwater'. Deze continuïteitsdoelstelling is de brede en solide basis van ons bedrijf. In het Financieel Beleid maken we daarbij bewuste keuzes tussen continuïteit van de organisatie, bepaling van de hoogte van de tarieven en een passend dividend voor de aandeelhouders.

Continuïteit:

Het belang van continuïteit staat bovenaan en is het belangrijkste financieel uitgangspunt binnen het beleid. Hiertoe is een minimaal niveau aan eigen vermogen (weerstand) belangrijk in relatie tot het balanstotaal wat de aankomende jaren zal toenemen als gevolg van een verhoogd investeringsniveau. Gezien de blijvende behoefte aan financiering, o.a. door herfinanciering van bestaande leningen en het structureel hogere niveau aan investeringen, wil Vitens de solvabiliteit de aankomende jaren laten stijgen naar een minimumniveau van 35% en blijvend voldoen aan de financiële ratio's zoals gesteld door de kredietverstrekkers. Hiervoor zal de aankomende jaren een substantieel deel van het nettoresultaat moeten worden toegevoegd aan het eigen vermogen.

Continuïteitsdoelstelling:

"De solvabiliteit is vastgesteld op een eigen vermogen minimaal gelijk aan 35% van het balanstotaal. Daarnaast wil Vitens blijvend compliant zijn aan de gestelde financiële ratio's zoals door kredietverstrekkers zijn opgelegd."

Tarieven:

De tarieven voor het beschikbaar stellen en onderhouden van de infrastructuur, als ook voor de productie van kwalitatief hoogstaand drinkwater, zijn een afgeleide van de doelstellingen en strategie. Dit betekent dat Vitens zal streven naar passende tarieven. De omvang van de tarieven zal de uitkomst worden van onze inspanningen in efficiency en effectiviteit (operationele kosten), de noodzakelijke investeringen in onze infrastructuur (afschrijvingen) en de, door de wetgever gemaximeerde, vermogenskosten (rente en nettoresultaat) en opgelegde belastingen. De tarieven worden onderbouwd door het kostprijsmodel ten behoeve van compliance doeleinden vanuit de Dww.

Onderstaande tariefdoelstelling betreft het tarief dat Vitens zelf direct kan beïnvloeden. Daarnaast zal Vitens zich inzetten om externe opslagen op drinkwater (zoals belasting op leidingwater (BOL) of andere belastingen en heffingen) te ontmoedigen.

Tariefdoelstelling:

Vitens streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage minus de bepaalde afslag, die varieert tussen 0 - 0,5%.

Dividend:

De huidige doelstelling geeft enerzijds de ruimte om het eigen vermogen te versterken en anderzijds om aandeelhouders een passend (bij een publiek bedrijf als Vitens) dividend uit te keren.

Dividenddoelstelling:

- *Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat;*
- *Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt maximaal 50% van het nettoresultaat. Rand voorwaardelijk hierbij is de continuïteitsdoelstelling. Bij een solvabiliteit < 30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd;*
- *Jaarlijks wordt, binnen deze kaders, een dividendvoorstel ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Commissarissen (RvC) en voor finale instemming aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA).*

Regulering drinkwaterwet

Vanaf 1 januari 2012 vindt regulering plaats door de overheid (Ministerie Infrastructuur & Waterstaat (I&W)) op de drinkwatersector. Iedere 2 jaar (tot 2021 en vanaf 2022 voor een periode van 3 jaar) wordt door het ministerie het volgende vastgesteld:

- Het maximale te behalen bedrijfsresultaat (WACC);
- De maximale toegestane solvabiliteit. De solvabiliteit mag maximaal 70% zijn.

Het door Vitens maximaal te behalen bedrijfsresultaat (WACC) laat een dalende trend zien. De WACC wordt vooral beïnvloed door de dalende langlopende rente (10 jaar Nederlandse staatsobligaties) in de afgelopen jaren. Voor de jaren 2020 en 2021 heeft het Ministerie van I&W de WACC vastgesteld op 2,75% (2018 en 2019: 3,40%).

De verwachting is dat het ministerie I&W de WACC voor drie jaar zal vastzetten. In de WACC systematiek zijn een aantal aanpassingen gedaan. Voor de periode 2022-2024 is de verwachting dat de WACC wordt vastgesteld op 2,95%. De minister heeft de 2^e kamer geïnformeerd het advies van ACM over te nemen (WACC naar 2,95%).